د ملا امیر دیوان

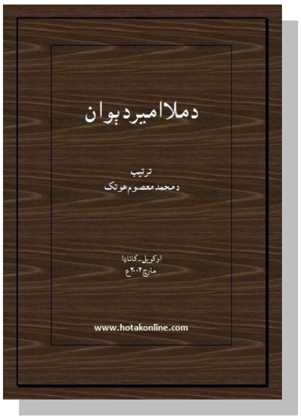

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

مارچ ۲۰۰۶ ع

Ketabton.com

www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته څرګنده سوه چي دانسخه دارواښادحاجي دوست محمدبرېځ له کتب خانې راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتیوغزلي پکښې سته. دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېځ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ. پلاريې قیام الدین خان اونیکه يې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمد برېځ پېشه سوداګري وه اودځورلسمي هجري شمسي پېړۍپه دېرشموکلونوکي يې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتووپارسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي دارواښادمحمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۲۴ ش کال دارواښادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېځ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېځ زوی نوراحمدبرېځ هم دپښتو ژبې لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېځ په ځواني کي مړسو (دی بایدله ارواښادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېځ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېځ په قلم داخونددرویزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اودارواښادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې یادانښت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي يوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان يې درلود اوشعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مــوږد (امير) او (اميرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپياوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دريم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امير په نامه يوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره يې ځيني ګډ وجوهات سته . دی ليکي :" اميرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب يې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تاکلای شو اوعمريې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه يې معلومېږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په ګرش (هيلمند) کښې تيرکړي دي".

ددغي ليکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبيات پښتو)) محترم مولف هم دده يادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي داميرد کلام د (ی) رديف څلور پښتو بيتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امير)او (ملاامير) به يوسړی وي. د (امير) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادليکي ، چي ظريفه او شوخه طبعه يې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صريحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوايي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لويديځ لورته پروت دئ. شاوخوايې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعر او د تاليفاتوخښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان يې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره يې يوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدين خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمايښت د ((محمد رحيم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم ليکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زيري) جريده کي خپره سوې ده ، بياتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به يو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ويشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیوان کي د (نهرسراج ویالې) یادونه[5](۱) بیاهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دیوان څخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دیوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودیوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرایبنی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب یې (څمامقصود) لیکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اودډېر بې سلیقي او بېسواده کاتب کارمعلومیږي. څرنګه ، چي دیوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددیوان پرځنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دیوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي اود(ی) ردیف هغه ځلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نونبايي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددیوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا　　په دهان کښبي دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده　　پـه قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص تکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ثوځایه کړې ده:

دسراج الملـه والدین ښـــــــه دبدبه ده
ملاامیرددې ده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډیردي عـــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســـایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهرا علی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددیوان د (ب) ردیف دیوي غزلي مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هـــــــم شپږویشت کاله
ووتیرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوي څپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي تولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاربي دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوایي درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومیږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقې پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته رابنکاره شوه
نه یې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــوه یې په چشمه د شــریعت
اســـــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کــــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لــــــــره داحــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بیتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ."

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](١). تردي وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د" ق" تررديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابيالله څانه سره کاناډاته راووړ(١٩٩٢ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترخ مي لازمه وبلل داخوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجي ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

[8] دنوموړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول" په لومړي ټوک ۳۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک "به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع "ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل "ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ "خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالي دکیندلوکار) . ددي پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهخونه کوي (د ″و ″ رديف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشيه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او″ نعمتونه″ د ″نعمتون″ په شکل کاږي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

۲۷ مارچ ۲۰۰۶ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پـــــــه الحمدو په ثنا
په دهــــــــــان کښي دي چلیږي ژبه ستا
هـــــربنده لـــــــــره لازم ثناګویي ده
په قـــــــــرآن کښي بیان کړي پاک مولا
صددرودوصدسـلامه دي انعام وي
له ماخـــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــم پرآل هــــم پراصحابو دده باندي
هـــــم پـــــــــرواړه ګذشته وو انبیا
که ظاهـــــــــرباطن الف شوي مردانه يي
په لباس د (ج) پـــــه پټ شي ســـــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکـــــــــړو خپل نفس ته
پردغـــــه تقصیرهمېش کـــــــــوه ژړا
ښه محکمه پیالـــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لــــــــــــویه بلا
شفقت دفقیروعـــــــــــظ ونصیحت دی
زیاتي نه لــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشـــــــــه ونیسه محکم درباړمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کـــــــــړه په مجلس داولیا
هرګناه لــــــــره زنګــــــونه پرزړګي دي
آئینه دزړه لـــــــــه زنګه کـــــــــړه صفا
که صادق يي یک بیني یک جهتي کــــــــړه
دتــــــوحید پرلارتـــــلای نه شي دوبین بیا

9 سرتپا = سرترپا
10 دانیم بیتی کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــــه له هـــــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکــــــــوثربیا
پــــــه کارنه لـــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظردکامــــــــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربارېــــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــــړه په قدرت خپل
داهـــــــــــــــمه دي نبناني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پـــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالــــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعـــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شــــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــــه محشربیا
زه چي مست ورندانـــــــــــــه دزماني یم
ډېرمستان رندانـــــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــــالم کښي
نه پوهېږم پــــــــه خپل نفـــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپـــــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مــــــــــــفرح کړې په نظربیا

---

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقــــه شه صدقـــــه شه دل وجــــان زما
تــــــــردیدن وتـــــــردیدن دخپل جانان زما
یـــــودیدن وعاشقـــــــانـــــولره بس ده
همېشه دوی ثناخــــــــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــــــظرورتــــــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقــــــانــــــــووته نه شي
دواړه کـــــــــونه دي پرې ایښې پرجانان زما
شابس شابس دعـــــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شــــــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غــریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چــــي طالب شـــــــــوم دمطلـــــــــــوب
په کــــال سلب شــــــوم مســــــــــلوب
هســــــــــي رنځ راباـــــــــدي راغـــــــــی
په مثـــــــال لـــــــــکه ایــــــــــــوب
دعشــــــــــــق دارنـــګ ســـــــــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشــــــــــــق یعقــــــــــوب
که معشــــــــــــوق هرڅوجفــــــــــاکــــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــق تـــه وي مرغـــــــــوب
عاشقـــــان چـــي همېـــــــش ژاړي
بيمــــــــاران دي پـــــه مقــــلوب
لــــه دې رنـــــځه به روغ نـــه شـــي
بــــــې ديـــــداره د محـــــبوب
د عشــــق هســــــي غــــالب کار ده
خـــوار عاشـــــق کاندي مغلـــوب
پختـــــه کــــار عاشـــــق هغــــه ده
چي خپــــل عشـــق کانــــدي محجوب
کـــه مخلــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
نبــــه يـــــې نه بـــولـــي کتُـــب
ربــــه عشـــق مي پوشـــــيده کړي
هــــم پر شـــــرق هــــم پر غــــروب
لــــه نقصــــانه عشـــــق نګـــــاه کړه
نفـــس حــــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مــلا اميــر غريب بيــان کوي له عشقــــه
په مثـــال لکــــه مرغـــه اخلـي حبوب[16]

***

له کاملـــه پيالـــه نوش کــــه په شتـــاب
پرهېزي شـــه لـــه ګنـــا کـــه اجتنــاب
خپـــل باطن کــــړه پاکـــيزه له هره خُبثه
ځان لايــق کړه چـــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضـــي خلـــګ په ظاهر ډېر آراستـــه وي
په باطـــن کي خباثت وي بـــې حســــاب

---

[15] دانيم بيتی ځلورځپي زيات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يي حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــریعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په میدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شریـــعت شـــوه د وهـــاب
راشـــه ټینګ پر شریـــعت شه که دانا یې
په شریـــعت به مفتوح شـــي د جنت بـاب
که څراغ د شریـــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته یې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدایه مشغـــولا کـړه
د صدیـــق د سینې بـــوی تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق د بحـــر دي
ځان جهـــان وځني هېر غـــرق په دریـــاب
پیروي د کامـــل وکړه که صـــادق یـــې
زمونږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنـــاب
دیارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا امیـــر بیـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال د جانان غـــــــواړې په قیامت
په اخلاص وپـــــــه تصدیق وکـــړه طاعت

---

[17] شریعت دلته دعوا مو په شان دوه څپه ییز باید ولوستل سي.
[18] اصل: هغه بختور ده چي ظاهر باطن دواړه
[19] تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانوبه ورګډ شي
که دې ترک کړې ددنیازیب وزینت
بې بقاده دادنیاهیڅ باورنشته
په مثال لکه تېزبادځي په سرعت
په دنیاپسې هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مې دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیاپه زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زمونږمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته دراحت
نبه تقواوهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصودتینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبوه یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

[20] دانیم بیتی ځلورځپي کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نوروموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لـــــــره دا حـــــــــال د حقیقت
تـــــــرعرش پـــــورته دي او یازره حجابه
داخل کېږي عــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کـــــــــــــوي د معرفت

***

خوارعاشقه معشوق ګوره که لـــري استقامت
نن دي واردئ که پوهېږي د قــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علـــــــــماوفقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تــــــوانګري وقناعت
کـــــه راه رویې ســــــم پرلار د شریعــــت شه
رهروي بــي شریعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحـــــدان په زمانه کـــي هســــي ډېر دي
هیڅ خبـــر په شرع نه وي نه په تــــرک د جماعت
موحدان مـــي مستقیم همېش پـــرجماعت وي
له ښه خدایه وي ترسان هـــم له عذابه د قیامت
په لبـــاس د حلــــم پټ شه ســـر ترپایــــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــأ دئ کـــه خبر یې
قـــهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــــرعرش و کرسي لـــویه دي سینه شوه

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس د علماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندې بیاورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانایې
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا امیره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
دغه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشــــغوله پـــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غــــم يې زرغــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تــــــه د سبحان خوت
پــــــــر دربار د حق تعالی يې قــدر ډېردئ
وربخښلئ يې امت نــــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګــــوی مګوی يې سره وکـــــړ
ګــــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګــــــــوی خبري پټي له هــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کــــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه يوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تــــــر ميان خوت
پنځه فرض لـــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تـــرک کــــړه آخرت لري[26] تاوان خوت
پنځه فـــــــرض[27] چي ادا پــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پــه نېکان خوت
مومنانو امــــــر ونهی ټول پـــــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:

[25] تئ = تلئ (دکندهارکړدود)

[26] لري = لره يې ، ته يې

[27] فرض کلمه دلته دوي ځپې بايدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــواړو ډک جامــــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــوار عاشق کـــړي
رحم وکــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــاشق چي وي صادق په محبت کښي
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تـه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مــــومنان مي مقبولین پــه دوه جهان کښي
د تقوی توکل ډېر دي اجرتـــــــونه یا مغیث
بنه خلعت خدای د ایمان و مــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي را ستولئ لـــــــوی انعام ده
پکښي ډېر د حل حـــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغـونه یا مغیث

***

په کـــــوڅـه کې دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتـــــه قـــــهریږي غمازان کج
جنګ جـــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســــــره وهـــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تـــــــرعرش عظیم لوی ده
اته برجــــــه پر ولاړ دښــــمن حیران کج
روح بادشاه عــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتـــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیخ پــــه کار نـه ده د دښمن دار له[29]
د جــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــل شوي له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لـــــه دوزخـــــه لـــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــه پـــه طاعت وي
د غافـــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مومن چي توبه ګـــار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تــــــه نصیحت کــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکــړ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عــــاشقان سینه سوزان غــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړ نــالان ګـریان غواړي قدح[32]
هــــرعاشق چي د هجران تـــرمقام تېرشي
ګـــــــویانوی شــو پیدا ، وا یـــم نشرح[33]
بې صبری را ښخه هېرصبر سکـــــون کـــړ
اوس له ډېري تلـــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پـــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښي غــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــرهــــغه وخته
چي تمیز ورمعلــــــومېږي د نیکی هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښي
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که د عشق په اورکښي نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســــــول باغ زه یې باغبان یـــم
(ملا امیر) بې ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

د فراق زهرمي نـــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت

31 وکئ - وکړئ

32 دا غزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.

33 نشرح یوراز نظم دئ ، چي د هلک د زېږېدلو پروخت د خوشالی په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.

34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمامزاج شو هفته يي لکه دبلخ[35]
ستاوصال زمادوا د هر مرض ده
په کارنه لرم دوا دهندا وجلخ[36]
دوصال کوځه دي کوځه دي خلاصه جانانه
رقيبان په مخه را غلل لکه ملخ
اوس حيران يم چي پر کمه به تېرېږم
لاربه خلاصه په غره شي که په سلخ[37]
هسي ګرم ده بازارد عاشقانو
سوربه نه شي د سياه بند په يخ کلخ[38]
وعاشق ته يي ژړا په برخه ورکړه
تل به ژاړي چي په زړه يي خنجرخرخ
هرګياه مي په باران خوشحالي کاندي
(ملاامير)ده ډېر خوشحال په برف پرخ[39]

***

مورو پلا رو ته هيڅ مه ووايه پوچ
مرتبه به دي کمتره سي ترمچ
پاک سبحان يي بيان کړی په قرآن کښي
دوالديـنودئ حق ډېروبا سه غچ
بيامي حق دا ستاذانو ده بي شماره
ښه محکم يي تينګوه لکه سپين ګچ
بيا حقونه پر هر چا دعلماوو

---

[35] وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
[37] غره دمياشتي لومړی ورځي ته اوسلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
[38] په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
[39] اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته کښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي اودلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــيراث يې وړی دئ پـــــه پچ
يو مومن پـــــربل مومن لـــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــوئ شيطان که تـــچ[40]
له کفاروبـــــه همېش منازعـــه کـــړو
له کفاروســــره دئ زمــــــوږدين غچ
که خپل شيخ که دبل شيخ ته دست بـوسي کړي
تاله فيض وبرکت لاس يې کــــــــړه مچ
ترکـــــوه خپلـــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تـــه ګـــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيرکه هــــــرخونصيحت کړي
دانايان خدای پــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مــــــرګی درلـــره راغی ژوندون هيخ
که وصــــــال درلــــــره راغی بيلتون هيخ
دانايان پـــــه قيل وقال ډېرخـــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقـــــال مرګ ژوندون هيخ
که طاعت دي پـــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريابــــه شي برهـــــم لکه ګلون هيڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پـــه درياب کښي
بې دريابه سنګ کلوخ هـــم سفالون[41] هيــڅ
درقيمت دئ پيدا کــــــړی پـــه خپل صبر
بې قېمته پيسې ډ بـــــــري دميسون[42] هيــڅ

---

[40] تچ : دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجنون دعشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غم خوره نورغمون هيڅ
هرعاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شواخون هيڅ
که عاشق يې پيروي دپاک قرآن کړه
بې له خدايه بې رسوله نورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چي همېش ژاړي مرادېي ته يې
بې له تادي تول باطل واړه سمون هيڅ

***

دمخلوق په صفت مه شه ارجمند
گمنامي کړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کړي په خوله وزړه کښې خوند
په مجلس کښې داشرافو بنه ادب کړه
خبردارشه چي اوازنه کړې بلند
حرکات وسکنات که کلمات وي
په ادب کښې احتياط کړه که يې هوشمند
بندوبست دآخرت کړه که دانايې
په کارنه ده ددنياد بربست وبند
پردنيابه پاته نه شي هيڅ وگړی
که دمت حکم پروشي دخاوند
دطاعت دي خدای درکړي اسبابونه
نفس بندي کړه دطاعت په لوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنیٔ له خاطره ونه کیښن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـان محکم کـــــــړه دخپل رب وبندګیـ ته
په عقبا بـــــــه نیک وبد شي درخـــــــرګند
بدبختیـ غلبه کـــــړې پرهـــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځـــــــان ساته له مکر وپنــد[44]

***

څـــــوک بند مه شه ددنیا پــــــه زیان وسود
خپل دلبرلــــــره ورتګ تاله بهـــــــــــبود
پایمال کـــــــړي عاشقان جـــــــفادترکو
زه پایمال یم هـــــــم اسیریم هـــــــم مفقود
محصل دمـــــــــــرګ که درشي سهل کاره
نه چي درومي تراســــــــــمانه دعشق دود
بي وصاله څـــــــه ژوندون بندګي نـــــــه ده
دوصـــــــــال دپاره ږده ســــــــرپرسجود
که دعــــــجربندګي کــــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تــــــرلونګ عود
په هــــــرغــــــم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شــــــوپه امان غــــرق شونمرود
ســــــــــودله خدایه زیان له نفسه پیدا کیږي
په سبب دنفس هـــــــــلاک شوه عادثمــود[45]
سخته روځ دآخــــــــرت زموږپـــــــــه مخه
اوس بایده دي استـــــــــغفارویــــل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معناراغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.
عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانیـ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانیـ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــوچ وبارد بنـــونیازمنو
لکه کوچ کـــوي سحاب پـــه بهارزود
دغج جهازراته جوړ کـــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مـــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فـــرق دواجد هـــم دموجود
خـــواربنده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کـــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــړه تینگه تـــــرپولاد
ځان یې یار کـــــړه په زاري و پـــه فریاد
ترکـــــوه خپله رضادیارلــــــه پاره
پـــــه یوه نظربــــه تاکاندي اوتــاد[48]
ودلـــــبرته دي معلوم ظاهــــرباطن ده
کــه تاریک وي کــه صفاوي کــه کسـاد[49]
هـــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کـــړي له هـــرخبثه له فساد
هـــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قـــــدرډېروي تـــرشمشاد
که خـــــوک وکاندي نــــظروحقیقت ته
بي له خدایه نـــــورمقصودهـــمه برباد
غیروباســــــه له میانه پــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال به یې معمور شي په خپل مراد
د دنیا په جاه دي هیڅوک غلط نه شي
ګاهي سپوروي پر سمند ګاهي افتاد
هغه تخت چي په هوا د سلیمان تئ[50]
خوا آخر زیر زمین شو بې بنیاد
ابراهیم بن ادهم چي خدای بادشاه کړ
بیا یې ترکه کړه دنیا په دین شو بشاد
هر مومن دئ مبتلا په دوه مقصوده
یو ناقص ده بل کامل که لري یاد
دا ناقص مي دئ دنیا، کامل ایمان دئ
ته کامله تینګوه ناقص نامراد[51]
کاملان چي جستجوی د آخرت کړي
نیک عمل یې دئ توښه دلاري زاد
اول ځان ته نصیحت کړه بیا و بل ته
(ملاامیرمحمده) ژاړه په فریاد[52]

***

کلمه مي ده ویلي ما پرتا محمد
چي له رویه دي پیدا شوه دا دنیا محمد
(وه) راغلي ږ پردینو نه ترتا وړاندي
ستا د دین محکمي تېره تر هرچا محمد
نه زمین و نه اسمان نه عرش و کرسي
امکان نه لري چي بربه شي تر تا محمد
خدای درکړي بلندي په دواړو کونو

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي لیکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــړه لـــویي ستامحمد
تـــــــه سبب یې دهـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې دهـــــــــمه واړو سوامحمد
ستاګـــــــــــربوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستاګربوان مي شــــــــریعت مصطفامحمد
دوحدت په زمــــــــانه کي تـــــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چي دي نورکړه تجلا محمـــد[53]
چي پیدا کړپاک سبحان نـــــور دحبیب خپل
دمعشوق یې انعام درکـــــړئ یاک مولامحمد
ته دغیبو خــــــزانه وې پــــــه وحدت کښي
له وحــــــدته رابیرون شــــوې پردنیامحمد
مــــــابنده لــــــره لازم چي تل شاکـــریم
چي مشغول یــــــــم په ثناوصفت ستامحمد
امیدوار دشـــــــــــفاعت دپاک رســــــول یم
که شفیع شو[54](۲)مابه خلاص کړې له ګناه محمد
پــــــــــه رحمت ســـــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــــړئ دجـــمله وو انبیامحمد
یــــــــولک خیرویشت زره دي لښکـــرومقرر
ته دټولو هــــــــم سرداروې هــم بادشاه محمد
ستاپه دین سرې[55] منســـوخـــــه کل ادیان کړه
ستارب مرحـــوم کـــــــړی په رښتیامحمد
ډک روی دزمین ولــــــــه غـــفلته یاسرووره
ستاددین روښنایي شــــــوه ترعرش بالامحمد

---

[53] دانیم بیتی دغزل ترنوروبیتوځلورځپي زیات دئ.

[54] اصل: که دی شفیع شو ....

[55] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عــــــارفان چي رسېده که ولاهـــــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هــــــمه دئ ستامحمد
له عـــــدمه چي وجـــــــوددهستيې راغی
ستاله هسته راپیدا شـــــوه کل اشیاء محمد
ســــــرچشمه يې دجــــمله وومخلوقاتو
ته آبخــــــوريږي داعــــــلی وداد نامحمد
عــــالمان دي وارثان دین پــــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــــان مخوني[56] تــورو
نه ښایيږي چي بــــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خــــــوارعــــاصي یم
عفوه غــــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لويي ترهـــــــرمخلوق يې
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسمامحمد
زه فقیرخـــــــواریم دوعاګـــــوی دمسلمينو
هـــــم دواړوعلماوفقراهــــم اولیامحمـــد[57]
په توحید کښي مي صادق کــــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غــــلام ده هــم ګدامحمد
محمداســـــــم محضه زمـــــــوږدنبي ده
پـــــه نګین کښي نـــــوشته دانبیامحمد
دهــــــرمومن پرزړه مرقــــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه یې
[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله څلورڅپې زیات دئ
[58] دلته باید (امیرمحمد) تول دري څپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږدبادشاه دې برقـــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدین ده مســـــمامحمد
ډېردي عـــــمردامیرحبیب الله خـــــان وي
ترســـــایه لاندي یې ناست امتیان ستامحمد
ربه ابادنائب صاحب لـــــــــري تــــرډېـــره[59]
اخلاص کښ ده دپیشوا هـــــم دبادشاه محمد
تل مشغول دکندهــــــــــــــــــارپه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســـــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمــــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګـــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــــریارراشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــــمانوقبلوي دځان پایمال کاغذ
که عــــــــاشق لـــــــره یې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــومېږي ډېردخیال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحــــــال یې ګوره
پاس پـــــــرسردداړخنداڼ ورک وجنجال کاغذ
پاییوسي دي سخته ګـــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــــه ســـتادفـــال کاغذ
نادیده پـــــــرتامین شــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومــــــال برهـــــم شي ستاپه مینه
(ملاامیر) مي نه غـــــــواړي دسرومال کاغذ

---

[59] له نائب څخه يې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي یـــــــم دنبي خــــــیرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پیدادحبیب نـــــورکړ
بیاپیدادده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پـــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تـــــراول اولین ده ترآخــــــرآخـــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پـــه محشرسرور
ستاامت بـــــــه منتظردشـــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــه کاندي پراکبرسرور
ســـــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پـــــــه قدرســـــرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــــوریم دواغـــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغـــــــمونه زمـــــــاپرسر
زه خــــــوشحال یم یاره مــــــه شه مرور
پیداشـــــوی زماصورت دغــــــم دپاره
قبول کــــــړی مـــــابنده پــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کــړي
ډېرلـــــــذت لـــــري ترقندوتــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تـــــــه تـــــه وې ته به نه شې اې غریبه

---

[62] غمي = غم یې
[63] (صورت) بایدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس د خـــــــوبرویانو که ورګډ شوې
پاکــــــیزه بــــــه ځني ځې لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســــامع شـــــه دشین هـــې[66] دزېروزور
ستامقصود بـــــه تاته تې وجیم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهـــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
د تـــــوحید ترســــــــوزن ووزه که یکتایې
که دوتایې ځـــــان یکتای کــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عـــــامل دخپل بیان کـــړې
چي تېرېږي تـــرتــــــــوحید ســــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کــــــومه ګفتار
شیرین ګفتارد جانانکه شنیده کـــــــړم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نـــه وي هیڅوک
پتڼ په اورتل سوځي اوس پرماخواررا‌غی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګــــــــویان
لیري دي ګـــــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وینم لار
رنځوریم زمــــامقصود هته یې همېش موجوده

---

[64] په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
[65] په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
[66] په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
[67] په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
[68] بې = به یې
[69] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوارمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســـــرګردان یم ترآسیا
من چه کــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســــــوزم درآتش تراباشداین روش
من غـــــلام خدمتش مــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مـــراتوبه برتقصیرعفوخــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپیچ وتاب لکه مـــــار
عــــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مــــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســـــــم ګل ګل ، ګل میشود شکـوفه
غفلت مکـــــن ای بلبل آمدبتونـــــوبهار
چه ګناه کـــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــړه تلوار
هست خندان دلـــــبرم نــــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شــــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکــفاروده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امير) غـــــلام د دلبر ستا د درګاه خاکستر
ربه زاري کــــــومه مران زکـــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلــــــــوم د ځان پېغور
هيڅ باک نشته که برمنډ يـــــم که ســــرتور
نام وننګ را اخخه ورک شــــــوستا په مينه
اوس د عشق پــــــرآس همېش يم زرين سپور
د دنيا کـــــــورکه خـــــراب شي نقصان نه ده
خداى دي نه کاندي خـــــــــراب د عقبا کور
دنيکۍ پـــــه زراعت که ځان کــــړې ستړى
پاک الله به شي خوشــــــحاله هم غمـــخور[70]
خــــــوى د ترکودئ چپاو د عــــــاشقانو
عاشقان واړه مــــــغموم په غـــــم نسکور
رقيبا ن راتـــــــه ولاړ تــــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خداى را کــــــــــړى د عشق اور
که يو زخم د خـــــــــطارا باندي جــــوړشي
په يوه ګذار هـــــــــــزار کـــړم شل او کور
که محـــــــــــرم زه د دربار د خپل اشناى شوم
په کار نه لـــــــــــرم جنت حــــورغلمان نور
هغه ځـــــوک چي مستغرق فى الفيوضات شي
ځـــــان کـــــړي پټ د زماني د شـــروشور
يو ګــــوره، يو بوله، يو وينه ، يو غـــــــــواړه
(ملا اميره) يک بين شـــــــه نه يي شب کور

***

ستا د عشق پـه شراب ګـــــــــرزم مست خمار

---

[70] غمخورته يې په اصل کې کښلي دي: نبى عليه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشـــــه ونیسه خبردعــــــاشقانو
چي حیات دي که مــــــمات دي که بیمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پـــــوهېږم چي لاله شـــوم که انار
ستاددرخـــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشــــــمان روښانوم له ګرد غبار
بي تکلیفه مي ناري دي پـــه هـــرګ کښي
دهـــوهـــــواوازنغمه کـــړي وارپه وار
دتــــوبي ونه که هـــــرخـــومېوه داره
زمـــــادیارپه رنګ بـــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــاشقانوځـــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــان سپاره پـــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــړه له دنیاڅخه لکه مـــړ
ستادروح شـــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بي اخـــلاصه وشیطان ســــریي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــوفیق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیابنـــــه ده تېرېده کــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــړي غریب اړ
ستادربارډعـــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلــــمه رقیب کـــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یـــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تردښمن مي کـــــړه ته لوړ
چي هــــــــجران دي دوصال له مــخه راغی
بې زحـــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــړ
هــــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښي يې هــــــــرشی وي لکه ګوړ
ســــــتادرباره دپاکانــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــــکارپـــــه ګناه خړ

***

راشــــــــه زمادزړه همدمه وکــــــــړه ناز
لــــــــه رقیبه مي زړه تلـــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پــــــــه زړه کښي وساتلی
په آخــــــــرراڅخه فاش شـــــــو دزړه راز
ګـــــــویاني له خپله ســـــــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمـــــــــاهمت شــــــولکه باز
چي درون دچـــــــاپخته دعشق پـــه اورشي
عاقبت تــــــــردهــــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده څـــــــــه يې همت څـــه يې طاقت ده
چي ستادرله بـــــه درشي عـــــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــــرق لکه غـواص یم
دربه کله پـــه لاس راکـــــــــړي زمادمساز
جاهـــــــــلان مي له طاعته غـــافلان دي
غفلت وړي ګـــــــــویامړه دي پـــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځـــــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتـــاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه (پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دیدته زمــــــاډېر کېږي هــــــوس
محروم مه کـــــړه ماغـــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــریادکـــــړم دجرس
ستاددیدخیال به ونه وزي زمـــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــونډۍ کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــولــــــــــــرمه وس
دیوسف په شــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصــــــــــال کاروان مي شه ډېرو ډېرپس
هرمـــــــرغه چي وي ایله په هــــــواګرزي
چي بندي شي ګالـــــــوي بـــــند دقفس
که وصال غــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــردم درته حاضرفــــــــریادرس
ستاد سترګــــــوکتوو ایستم له حــــاله
پردغـــــــه حال پېژنـــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمــــــــرګ سپاره به راشي
(مــــلاامیره) تاله خـــــه خندا هـــوس

***

ســـــــــتاپه فضل بــــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــــــړم یـــــــم په هـراس
زمــــــاپه زړه کښېي اچــــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــړي مســـوس[72] په ډېروسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خـــــدای رفیق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مــــــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کــورشي حال بــې[73] څه وي
زماپرکـــــــورهمېش ولاړددښـــمن آس
راداخل زماپه خــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پــــه عــــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخـــــلاص عبادت وکــړه
ځان ساته قـــــوي دښمن لــــري خناس
ښه صفاکــــــړه روح و زړه په ذکـــروفکر
خپل دلبرلـــــــره ورځه صاف تــــرالماس
هــــــرعامل به جزامــــومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پـــــربدوکـــړه تل پاس

❊❊❊

خدای درکـــــــړی ډېردولت سنګ پاروس
ســـــتاپـــه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هــــــوادارډېردښـــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباددهـــــــــم دقیانــوس[74]
ښه دولت لــــــره زنانـــــــوته نګاه کـړه
پــــــرپیره شــــه که سردي وي که تمــوس[75]
ترســـــــهاره بیداري کــــــړه غفلت مه کړه
که غـــــــافل شوې پرتاږغ کـــوي خروس
که دي دادولت نــــګاه کــــــړته بادشاه یې

[73] بې = به یې

[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له بېرې له ښاره وتلي و او په غارکي پټ سوي وو (غیاث)

[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــــقابل دي نه وينـــــــمه چين و روس
سنګ پا روس که داخل په لـــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنو عروس
تکليفات د شــــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا اميره) بې تکليفه لــــرګی نه کيږي ابنوس

***

په صيقل ســـــــره ګناه کــــــــړه دزړه تراش
د توحيد پـــــــه نور غايب کـــــــړه بد خفاش
که صادق يې امـــــــرونهی کـــــړه محکمه
په قـــــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خــــــو باطله مــــــدعاد ښمن نه کـــړي
مـــــــــدعاد ښمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئينه د شـــــــــرع نسه[76] و خپـــل مـــــخ ته
ســـــــتا عيبونه به ښـــــــکاره شي بې تلاش
هــــــــربنده چي پــــــه اخلاص بندګي نه که
په قيامت بــــــــه شرمنده وي مـــخ يې خراش
هــــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسيار کـــړي
هــــــرسپاهي وي تيرترسرهـــــــــم ترمعاش
(ملا اميره) دون هـــمته تـــــرهـــــــــــرچايي
هسي کـــــــم يې ددنيا تـــــــــرادني مـــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــــرزي درويش
پري بــــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلريش
ترک وهـــــــــــلي ده دنياد خــــــدای دوستانو
تر دنيا تير شـــــــــــو محبت د خدای وريپش

---

[76] نسه = نيسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جــــــهان کله هېرېږي
که مــــــجذوب شـــوي له تاپاته گاوومېش
طــــــریقه وعشق ته جـــــذب الـــــهي ده
ته عـــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـــش
که عاشق شـــــــــوې دغه لوی فضل درب ده
د اســــــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســــم ده ساکرتابــــه مسکور کړي
یک بیني ویک خــــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــــــوق ظاهـــرباطن شي
کع دي یاروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
نبه بیان دجــــــذب عشق ده مــــــومنانو
(مــــلاامیر) یې بیان وکــئ[78] خیرانـــد ېش

***

په خپل ژوند چې خپل یارنه کړې فــــــراموش
خپل یاربــــــــــوله تابه کاندي زرین پوش
وعـــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهــــــــــره وي آرام باطن پـــــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپــرمعشوق سپک شي
پــــــروانه که ددنیا پــــــه خرید فــــروش
عشق هـــــــــغه دئ چې پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــــــــریعته شیطاني حق فراموش
نه ده چـــــامیندلی عشق پـــــــــه کسب جانه
دالباس دهغه چاده چې یې رب کاندي ورپوش
ددیداردي طلبگارعــــــاشـــــــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق يې پــــــه طلب کښي
شب وروزد جفاز هـــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بیان دعشق کـــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښي دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمـــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نــــه که ددنیا پـــــرفـــــاني فرش
ستادعـــــــشق له برکته مستغني شــــوم
دوه جــــــهانه راته هیڅ شــــوه لکه قــرش[80]
راځخه هېرد هــــرشي خوند شي په دهان کښي
نه پــــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســـــــوی دل وجان ده
جنګ آســــان شـــو د اورس[82] هــــــم دحبش
ســــــتادعشق په جامــوهسي مست خماریم
دناکـــــس اوس منت باريـــــــم هم بارکش
رقيبان راتــــــــه ولاړستاپه کــــوڅه کښي
پرورځم مانــــــوش کـــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشــــــوي ستاپه لوري
منتظردرتــــــه ولاړیــــــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــالق کـــړه (ملاامیره)
خپل خــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل : ... ملاامیره فقیره
[80] قرش : دیوي سکې نوم دئ.
[81] اصل : .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــوه تل پــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غـواص
عاقبت بــــه درپیدا کــــــړي ترسرتېره
ته بـــه شې په دغــــه درکلان خواص
که دي ســـــرله تنه ببل په غـواصۍ شي
په عقبا بــــه پیدا کـــــــړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــــوک فنا شي
رب به ورکـــــړي درجــه دخاص الخاص
په تــــــقوا و په اذکار زړه نــــرم کېږي
پــــه مثال لکه چې نـــرم ده رصـاص[83]
راشـــــه پرېږده دادنیا طلب دیار کـــــړه
ته مسلـــــــم یې نــــه ولید بن عاص
ددنیا مـــــحبت حـــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کـــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله څـــــم لــــرمه عرض
که نـــــقاب له مخه واخـــلي سرعوض
زه عـــــاشق یم منتظرســـتاودیدن ته
ستاپه دید ستا پـــــه رضالــــرم غرض
که عـــطارا ته دیدن کــــــړي زماصنمه
زه خـــوشحال یــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مـــقصود په زړه کښې نشته
پرعـــــاشق باندي طلب دمعشـوق فرض
عــــــاشقان پـــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کــــــړي یوســاعت پرزمین ارض

---

83 رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څـــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خــــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولـــــــــــره لـــــــــږاشــــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جــــــاهــــلان دي په زړه قبض

***

وخــپل ياروتــــــــــه ژړاده زمـــــــــــافقط
تــــــوکل پـــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښـــــــــه مي يارښـــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتــــــــــه ډېره تمـــــــناده زمافقط
محــــــروم ستاله ديداره هـــــــــغه څوک دي
چي کافــــــــروي دی دښـــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پــــــه جــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعــــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بــــــــه نه پرتاونه پرمــــــاده زمافقط
په عالـــــــــــم کښي منت بارشوي (ملاامیره)
دتهمت په پېټي ماته شــــــــوې ملاده زمافقط

***

څـــــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کــــــــــړم چي پيدابه کـــــــړم نشاط
شيرين عــــــــــمرپه غفلت رابانـــــدي تېرشو
نه مي وکــــــــړه ښه تــــــــــقوا واحتيــــاط[85]

---

[84] اصل: ... لږاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځـــــــای د کـــــوچ و بار هیخ باور نشته
و دانا تـــــــــه ده ځـــــرګـند لکه رباط
زندګي کـــــــړه واړه صرف په عبادت کښې
تېربــــــه شي د باد په شـــــان پر پل صراط
هیخ عــــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یار ســــــــره یې نـــــه وای اختــــلاط[86]
د اسم ذات په تېره تېغ کـــــــــړه زړه دونیمه
(ملا امیره) ډېر بـــــه خـــوکـــړې انبساط

***

د عشق بار زمــــــــا په شــــاده سخت غلیظ
راته جـــــــوړه تــــــــما شاده بخت غلیظ
عـــــــاشقانو ته یې دام دزلـــــــــفو ایښی
عاشق بند شـــــــــــو تر دابند نشست غلیظ
بد عـــــــــمل راته رقیب شو زمـــــاو ځان ته
نیک عمل ده زمـــــــاو ځــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مې د باد شــــــاه پـــــرتخت بالا ده
وربې نه کـــــــړم زمــــا تخت ته بخت غلیظ
راځئ هېر د یار محبت کـــــــړه دوه جــــهانه
همېش سپور د عشق پـــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب د وصـــــــال ټینګ نسه محکـــمه
داتناب ده ډېر پـــــــــر دیــــــار مخت غلیظ
عروه الـــــــــوثقی رب بللی خپل قـــرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) د قـرآن نوشت غلیــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یار سره یې نه وای سروکار و اختلاط
[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یـــــم ددیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــــم دګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــم دبـــــهارلــــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشــقانو په سینه کښي
زه عــــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامــــان دي
زه پخته دګـــــــمنامیه، دقـــــرارلرمه طمع
نابالـــــــغ فـــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــــغ دښـــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــــنده دخـــــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــــان زمـــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شــــــــان طلب کــــــــوم دګلــو
که مي ولــــــــــیدای دیـــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دررو ښـــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پــــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښـــــــــايي چي ورګډ بــــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرې[88] معطــــرکـــــــــــړه جان دماغ

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــــالي ، ده بي انصاف
هرمومن ایــــــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافــروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهـــــــلو رجـــــوع کله شي وعشق ته
عـــــاشقان دخپل زړګي کانـــدي طواف
له ازله قاســــم کـــــړی نبـــه قسمت ده
کافـــــران به په عــــــذاب مـومن معاف
پرزاهــــــدوباندي سپک بارد طـــــاعت ده
سبب داده پـــــرمحــفوظ يي ده عشق چــاف[89]
هـــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهــــــــمه ده واړه عشق ، وکـــــړه انصاف
دزاهــــــدوکفاف قـــــــوت ولایموت دي
پـــــــه زیادت يي حکــــــم کبړي داسراف
سرګـــــــردان اهـــــل دنیادي په طلب کښي
مــــــوړبه نه شي مګرخــــــاک شوشکم ناف
خــــــــدای دي صبرقناعت زمـــــاروزي کړي
(مـــــــلاامیره) لـــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صـــــــادق يي له ګناه کــــــــړه ځان حنیف
په تـــــقواوعبادت کـــــــــړه نفس ضعیف
دنیکانـــــــــومحبت دځــــــــــان عادت کړه
خـــــــدای دي نه کاندي ګــــــمراه دچاحریف
دجاهــــــــلو له صحبته بـــــعید ګــــــرزه
په صحبت بــــــــه دنیکانــــــــوشي لطیف

---

[89] نبايي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخله که دانایي
په خپل ځان کړه جامه دعشق لفیف
په ویل دمحققانو فهم وکړه
هرگفتن یې ترمرجان و در ظریف
هرکامل له خپله سوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (ملاامیر) کوي تصنیف

***

ماچي وخوړل دیاردلاس تریاق
راخخه ورک شووخت دصبح و داشراق
ستاله حبه ماسیوا شوه فراموشه
بیا پـه یاد دیارشیرین دهان بزاق[90]
سرگردان و پای دوان شوم په عالم کښې
دعشق آس مي خابک ولید تربراق
چي وصال مي ددلبرپه کوخه وشو
داخلاص پرمیدان پاته شومه طاق
له هغه پس خوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولیدځان جهان شومه آفاق[91]
په ظاهرصورت مشغول یم له عالمه
ذمیمه شوله بدل په نېک اخلاق
(ملاامیر) ده مدرس دعشق په علم
دهربیت ثواب دې[92] د پرشي ترعتاق[93]

***

ستادوصل دگلشن زما اشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دې = دي یې
[93] عتاق: دمینځو او مریانو آزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وايـــــــم دهجران دلـــــوی فــراق
زه تـــــرسرو تــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمــــا قـــــول په نفاق
په ژړاســـــــره زمــــــابــوتې کانې ژاړي
خـــــلاف نه ده دمعشوق عـــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــــاحجاب دیارله مـــــــخ شو
ورکــــــېده دي دحــــجاب په نیک اوراق
دتـــــــوحيد پـه درياب غرق شه حجاب نشته
نبـــــــه وصال بــــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بــــــرخي وهـــــــرچاتـــــه رسېږي
منتظرو رتـــــــــه ولاړدي تـــــــول عشــاق
دوه جــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خــــــراسان ملک دعــــــراق

***

بې جذب الهي به څوک پيدا کــــړي دزړه چاک
هــغه به مجذوب کېږي چي يې رب که سينه پاک
عـــــامل دشريعت شه ته خضوع وانقياد کړه
تمثيل دامــــــرکاندئ زياتې نه لرئ هيڅ واک
که فــــــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شريعت وي پخپل دين کښې وي چالاک
دعشق مثال غــــمی ده دوه جهانه قيمت نه دئ
فـــــرض (يي) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګــــوره هــــرزارع چي تخم خړنه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حــــال دالیاووګذ شته ووپــــــــه داشان و
په درون کښي جوش خـروش ودهیچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذیقه یي سینه وي غـــریب ګرزي ګریوان چاک
خپل نفس ورتـــه وایي ترتانشته(هیڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ یي کئ شیرین باغ ناک
بسکه(ملاامیره)خــــه ویل دي ترخوله خبژي
فقیران دزمـــــــاني دي مبتلاخه ورته شاک

***

مـــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تــرداووه سماک
دري ذکره په حدیث کښي بیان شوي که خبریي
یومي لساني دویــــــم قلبي دریم روحي ثناک
لســـــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــــوروغی سالک
پــــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هــــــرمریددي خپل شیخ بـــــولي پیرکامل
تابــــــه کاندي ومقصود تــــــــه پیرواصل
سست یقین که مــــــــریدي دواصـــــل وکه

96 دودوني=دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حــاصل
اول شـــــــرط د مـــريدی مي خپل يقين ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پـــــرناقص که کامل يقين خـــــوک وکه
ســـــــتا د پاره بـــــه ناقص پيرشي کامل
هـــــرمــريددي وخپل شيخ ته تسليم کاندي
پـــــه دغـــــه تسليم بــه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردو ظيفه پـــــرځان لازم کـړه
تقوا خـــــوی کـــــړه د ګناه نه شي عـامل
د سلـــــوک بيان مي کـــــړی پــه پښتو دئ
(ملا اميره) فـــــرق کـــــوه د حــق باطل

***

راښکاره شـــــــو داشــــــنای حسن جميل
محسنات د دنيا شـــــــوه خــــــوار وذليل
ښايستې د دواړو کـــــونـــــو سرکوزي که
چي يې ولـــــيد زمــــــاد يار حسن اصيل
پــــه کامـــــل صفت موصوف زمــادلبرده
خـــــــوک به نه وکي[98] سيــالي کثيرقليل
ترچشـــــمانو مي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پـــــوهېږم چي قصيرشي که طـــويل
پـــــه طلب د خپل جــانان يــم سرګردانه
پري بې نه ږدم که غـــرق شم پـــــه رود نيل
سرومـــــال زمـــــافـــد يه ترخپل جانان ده
(ملا اميره) صـــادق شه مـــه کــړه تعطيل

---

[97] معرا : لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســــتاووصــــل ته حیران ده زمــادل
شین تــــوتي دګلســــتان ده زمــادل
له فلکــــه سنګ رېزي راباندــــي اوري
سرګردانه پرزمین هــم پراسمان ده زمــادل[99]
خــــوب خندارا خــــخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي پــــه طلب دخپل جانان ده زمادل
پــــرعــــاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلســــوزی مــــهرباني ته نګران ده زمادل
غــــم دعشق راخخه هېرکــــېږه نورغمونه
ستاله غــــمه سرګــــردان هم نالان ده زما دل
دظاهــــردښمن که زرتوري پــــه لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کــــړی دي دهــــجرپــــه زندان یم
متنفرلــــه اختلاطه دانــــسان ده زمادل
ځــــان ملبوس دبي ننګیه پــــه لباس کړه
(ملااميره) له جــــهان خخه ترسان ده زمادل

***

دســــاقي له برکته ملک ګلــــزاروينم
پــــرګلانــــودبلبلو چــــونهاروينم
زه بلبل ستادګلشن یــــم بل ګلشن خه کوم
خــــزان نشته ستاګلشن همېش بهاروينم
هــــرګلشن لــــره خــزان شته له فلکه
په امــــان زه ســتاګلشن له هراضراروينم
عــــاشــــقان مي بلبلان دیــــاردباغ دي
ساکنان (مي) عــــاشقان زاغــــان فراروينم

99 تر دي نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي خلورخپي زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعــــــاشـــــقانووارپه واروینم
مـــومنانومــــومني پـــه عشق پیداکړه
پــــــه عقبايي لــــــویه ګټه ددیداروینم
له دیـــــــدارخخه مـــحروم ټول کافران دي
عــــشق یې نشته دوی مــقهوره دقهاروینم
نبــــــه شیرین بیان دعــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خـــــدای راکـــــړی پاکیزه دین داسلام
دغــــــه رحــــم درحمان ده لــــوی انعام
جــــــماعت مي طـــریقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــه لــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجــــــماعت بـــــه شــرمنده وي
پــــــه عقبابـــــه مختورن وي هــم بدنام
تل درود واســــــــتغفاروایــــــه په ژبه
شفاعت بــــــه دي روزي شي دنبي خیرالانام
تـــــوکل تــــقواهمېش پرځان لازم کــړه
دښمن بند کـــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــاه شـــه که دانایي
محکومي تـــــه همېشه کـــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاکـــــوی دهـــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هـــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلـــــــره ورځـــــم بې پـــروبال یم
له دیدنه یې شــــــرمېږم بې جــــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام یم بېکاره دیار په کارکښي
کم همته بدهنره بدخصال یم
بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
یاره ته مي کړه قبول زه ډېرملال یم
رقیبانو سرګردان کړم په عالم کښي
ستادربار لره درځم بند په جنجال یم
درقیب له همراهۍ مي سل توبې دي
نادیده یارمین کړی پرشین خال یم
کیمیاګر(دي) دکیمیا په طلب ګرزي
دیاروصل زما کیمیا په قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګران طلب دیار کړي
که غافل شوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیل لارنشته زما ویارته
په طلب یې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمه وځان(ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبي کمال یم
زه منکرله بندګۍ دنفس شیطان یمه
(ملاامیرمحمد) بنده دذوالجلال یم

***

په ظاهرغریب ملا باطن ملنګ یم
په اسم ذات سره خوشبویه ترلونګ یم
لوی اقلیم دمومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نه کړم له غمازسره په جنګ یم
که لښکرددښمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ یم

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــــړه زه ولاړ دیار پـــرتنګ یم
دیارتنګ مي جـــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بـــي[101] ټینګـــــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست یو
پرې بې نه ږدم که هـــرڅو په صورت ثورنګ یم
که وصــــــلت له یاره غــــواړې لاړ دغــه ده
که مي ټینګه کـــــــړه دلارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمــــــوږدین ترکل ادیانو
که عامـل دشریعت شــــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخـــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصـــــال طلب لازم پــــرمــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــــــوارپتنګ یم
هـــــــمراهي دبې دینانـــــوپه کارنــــه ده
بـــــــهترداچي له بې دینو څخه پــــرڅنګ یم
که رویت مي پـــــــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځورند ســــــــربه همېشه لکـــــه متنګ[102] یـــم
دسراج الملت والدین بنــــــــه دبدبـــــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــاګــــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کـــــــــړی دئ زمــــازړه اوردهجران
دغــــــــه اورهـــــــجران دیارغواړم تاوان
په عــــــــوض کښي وصال غـــــواړمه جانانه

---

[101] بي = به يي
[102] متنګ : کمندته وايي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بيت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زيان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
دا ادب ده د عـــــاشق معشوق تـــــرميان
که عاشق لـــــره سـل روح د ځان پيدا شي
همګي به کي[103] فـــــديه تـــرخپل جانان
پـــــه دنيا کښي يې بل حب و مقصود نه وي
کل مقصـــــود يې وي دلـــبر، ژاړي حيران
هغه څوک چي پــــه نظر د معشوق نيک شي
بيا يې ســــــپورکاندي دعشق پر آس دوان
د دنـــــيانـــام ننګ واړه ځني هېر شي
پروانه کـــــړي د دنيا په ســــــود و زيان
کل هــــمت يې وي مصروف د يار په حب کښي
بل حب نه کـــــړي صادقان دي عــــاشقان
پــــه بيان د عشق شيرين مي روح و جان شو
(ملا اميره) در پا شـــــه پـــــر سپين ميدان

***

ستا له غـــــمه راتـــــه اوردئ کل زمين
بې مثال ده زمـــــا دلبر مـــــخ يې رنګين
محبت زمـــــا و ســـــيله ده و وصال ته
رقيبانــــــوراته کــــــړی دئ کمين
بل اسباب د عـــــاشق نشته بې له عـــشقه
د عشق اوربــــه وســــوځي رقيب لعين
بې تکليفه هيڅ قــــــاصد مقصود نه مومي
سر ګــــــردان دي قاصدان په زړه غمګين
اومي غــوښي چي په د يګ کښي جوش و نه که

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خـــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته د عشق پــــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــــه ده پـــــه رتبه د کاملین
د خامـــــــانو خامکاري ســــــوزو ګدازده
تل بــــــــه ژاړي دی بـــــعید وي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هــــــغه پــــــوهېږي
چي ســــالک وي پخته کارزړه يې وي سپين

***

پــــــه تناب دزلـــــــفو بند يـــــم د جانان
نـــــه خلاصېږم که ښند مــــــه دوه جـــهان
هيڅ مي وېره لـــــه رقيبه غـــــــمازنه شي
پـــــرځــــــان وينمه پيره د تـــــورزلفان
شش طـــــــرفه فيوضات د جــــانان اوري
خــــــالي نه ده هيڅ آفـــــاق زمين اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپين د يار په خط کي
ته عامـــــــل شه همېشه ګـــــــرزه ترسان
نـــــه حسب نـــــه به نسب د چا په کار شي
چي حـــــاضرشي د محشر په لــــوی ميدان
خوشـــــحالي د نيک عـــــمل ده و نيکانو
بد عــــــمل بــــــه غمګيني شي د عصيان
که رضا د جــــــانان غــــــواړې رضا پرېږده
که جانان له تا رضا شو څه په کارحورو غلمــــان[104]
د رضـــــــادي طلبګار زه خـــــــواربنده يم

---

[104] دا نیم بیتی ترنورو څلورڅپې اوږد دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهـــکارغــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکـئ[105] زمـــــادژوندون
بیاعاشق یې پرځـــان کـــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســـــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګـــــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمـــــاپه باب قلـــم څه کښلي
چي یوغـــــم وي نوشته که پــــه زرګون
که مي ورکه خــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پـــــه کارنـــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نــــورغـــــمونه راخخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مـــــخ ســــل حجابون
محـــــرمات شبهناک شــــوه سل حجابه
له مذکـــــوره تقـــوا کانـــدي صالحون
په نصیب دعــــاشقانــــــوعجزونیازده
دیارحب دعـــــاشقانــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپـــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغــــــوندي ساکـن اوریې مسکون
تــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالـــــه اوردعـــــشق صابون

***

معشوقـــــان دعــــاشقانـــوقاتلان
بې تقصیره ځني یــــــوسي دل وجــــان
په عالم کښي سرګـــــردان ګرزي ګریان وي
بیایي قـــــوت وي دزړه وینه دخپل ځـــان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبروسکـــــــــون دیارپـــــه مینه
همېشه يې اوښـــــــکي ځي تــردوه چشمان
بې غمي شي پــــــــرحــــــــرامه په دنیاکښي
دفـــــــراق اوښکوترځــــــان وګـــــرېوان
دوه جــــــــهانه ځني هېرشي بې دلــــــــبره
سرومـــــــال کـــــــړي صدقه ترخپل جانان
پـــــه کــــــــوڅه دیارولاړبې نام وننګ وي
مــــــــرتبه يې وي بلنده تــــــــراســــمان
پـــــــه اول کښې محبت بیاګـــــــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګـــــمنام شـــــــه که يې پوهان

***

له هـــــــــجرانه همېش ژاړم پــــــــــه نارو
دیاردید پرمـــــــــاشیرین ،تـــــرقندمسرو
درقیب پـــــــــه محبوسۍ بــــه هيڅ بندنه شم
زه محبوس يـــــــــــم دخپل یارپــــــه زولنو
چي يې تــــــــوري زلفي بیاپـــرمخ خپري کړي
عـــــــــاشقان سینه ســـــــوزان په اند ښېنو
رقیبان يې راتـــــــه کښېنول پـــه خنګ کښي
اوس مي ولي پـــــــــه تکـــــړو[106] پــــه سنګ ریزو
بــــــــــدبختي درقیب داوه لــــــــه اوله
چي يې ذات دده پیدا کـــــــــړلـــــــه اورو
بیايې وکــــــــړتکبرپـــــــــه سجده کښي
پــه کارنــــــــه شـــــــوعبادت دډېرکلو
رقیبان مي دښـــــــــمنان دپاک ايـــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځــــــغله پـــــــه ګامو

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي اېښی دئ پـــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عــــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پـــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شــــــــم مګردیدراکـــړي خیالو
منتظردي ددیـــــــدن لکه بلبل یــــــــــم
ځوبه ګــــــــــرزمه محرومــــــــــه له کتو
یاره جــــــوړه شکوفه پـــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــــدايي دیارترخـــــه وصال شیرین ده
که یــــــــــوځله وصـــــــال کاندي نن پېرزو
عــــــاشقان دي شهــــــبازان دیارپه مینه
سرګــــــردان دي پرزمین پرلــــــــویو غرو
ربه روی ســــتاددوستانـــــــــومي دروړی
عــــــاشقان کــــړه منورپـــــه انوارو
ستادعــــــــــفو مقام پټ له هـــــــره چاده
(ملا امیره)عـــــفوغـــــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمــــــــــــاپه زړه یاردعــــــشق اورولګـــــاوو[108]
بیايي روح راخښه یووړغــــــم یې نورولګاوو
خـــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یې دروندده هجران زورپـــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســــــــــتادعشق په اورایره شو

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملا امیره عفوغــــواړه په ځړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینۍ یکجهتۍ بیاپرمــــــازرو ولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
دتوحید په نورشوډک عجب يې شـــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړزمـــــــاوحـــــــــال ته
دتوحیدنـــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
دمعشوق پـــــــه طلب ستړي عـــــاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانودخپل رب ثناګویي کوو
محکمه پرخپل دین شوو بادشاه ته دوعاګویي کوو
راغــلي اروسان دي دوی وموږوته حیـــران دي[109]
غیرت دد ین به وکـــــړوموږبه هم پهلواني کوو
حیات دي زموږبادشـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفارکړو مـــوږپردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت دچــاریاردي محکم زموږبادشاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پردوی موږغالبي کوو
بدبخته کافــــــــــران دي نااميده له قرآن دي
فتح به خدای راکــــــړي دقرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمــوږجنګ څخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســــــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږدوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانودراتګ خبره له تاریخي مدارکوسره سمه نه خبړي. دشاعرمرادبه یاپه سیمه کي دبلشویکي نفوذ دخپرېدوخطروي اودی به يې دروس دتجاوزپه نامه تعبیروي اویابه نوپردرقدباندي دروسانوپوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) اوپه دې ډول نوتردغه کاله پوري دشاعرژوندهم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرڅوږ پردي د دین عقل یې هېر دئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو د خپل دین موږغاوري کوو
قـــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرمیدان شو
سود منده مومنان دي (ملاامیره) موعظې کوو

***

تــــریوسف ډېرښایسته زمـــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجـــــزشمس و قــــمرو
غلبه د نــــــوریې تېره تـــــــرهـــــرچاوه
په خـــــــوبانو کښې څرګند لکه زیړلــــمرو
دوحدت له باغـــــــــه درخته رانبکاره شوه
نه یې مـــــــثل پــــــرزمین لکه نښترو
دکـــــــمال پــــــــه مېوه پره دغه درخته
مـــــــومنانو مې نوش کـــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــران ددې مېوې بـــــه سربلندوي
تورزاغـــــان له دې مېوې څخه کـــورکرو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښې نه کړي
غـــــــافلان لـــــــه خپله دینه ګاو و خـــرو
دطاعـــــــت بارچې باباآدم پــــــه شـــاکړ
مـــــــــومنان بې[110] قبلــــــوي بارد پـــدرو
مـــــــــومنې ده نیکنامې دعـــــــقباګټه
مــــــومنانو ټینګه کــــــــــړه که مې ضررو
دنبي پـــــــــردین ثابت شــــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شـــــــولــــــوی خطرو

***

ته آئینه د شــــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تــــه[112]

---

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا عيبونه بــه ښکاره شي ته نيکبخته که بدبخته
ښـــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کـــړه
له ريا څخه ځــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پــــه لاس ددښمنانو
ستا طاعت وســـــــرومال سوځي يک لخته
ستا په ښهرکښي ښه کـــوته په دولت[113] ړ کــه
ببغــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پـــــرخپل کــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه يې ګـــويانا ست يې پرخپل تخته
د تــــقوا تبغ پــــه لاس ونيسه محکمه
دړايله به کي[114] دښمــن ســـــتا تخت وبخته
سر ګـــــــــــردانه له خپل نفسه ړبرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مي پرېږده ګرم ويخ ته

***

ددنیاکه جستجـــــوی پردا جـــهان کــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــرت لره تاوان که
پـــــــرجـــــهان باندي ژړا دیارلــه حبه
داژړا دمحبت دخـــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ يې غــــوځ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکو تـــــرځـــان وګرېوان که
دصادق عــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق ته شي ظاهــــردځان نقصان که

---

[111] نسه = نيسه

[112] داغزل په اصل کي د(ت) په رديف کي. ماد(ه) رديف ته رانقل کړه.

[113] دولت دلته ددنياپه معنا راغلى دئ.

[114] کي = کړي

[115] که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــــای اوراوبــــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکــــــــــرګلستان کــــړي
عاقبت به یې خــــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــوک بې چشمان که
جاهــــــلانـــــوپه دنیادین بدل کــــړی
ددنیاهـــــــبړبده نـــــــه که دین نسیان که
که دانایې پــــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهـــــــل ته نصیحت ډېرعــــــالمان که
ناصحـــــــان که نصیحت ددین بیان کــــړي
(ملاامیر) بـــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهــــــــــروي له عـــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــده یې له خـــــــدایه بل رای نه که
چي توانګــــــــردقناعت په خـــــــزانه شي
هیڅ ګـــــــذربه دغنیانوپه ســــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــپله ربه دبل نـــــــه که
روح وجـــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عـــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــه وای وای نه که
په کـــــــوڅه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پــــــه نغمواوازونه
یارزمــــــابي وفا پــــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پــــــه ژړاپسې مــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــرختلي خـــــــارونه
دلبري دلــــــجویي رهبري دي غـــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کـــړې دغم له بارونه
مــــاغریب کـــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــوي سودایي پــــــه دنیاجنتونه
مامرید کــــــړه قـــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خـــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشـــــــوخنجرپـــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــابښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصــــــــدیق ستارفیق ترهـــــمه وشفیق
یارغــــــاردســــــرداردهجرت په مزلونه
پتولــــــو خــــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهــــــتري مهـــــــتري پــــه آیات حدیثونه
ستاابلـــــــق ترفــــــرق وتبرشوی مطلق
نازبردار ، رازکــــــــــدارترجمله حجابونه

116 دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابيان شــــــوعيان د(امير) پـــــه زبان
خــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړګي وكـــــړه پوښتنه
زمـــــا پرحال په چابكي وكـــــړه پوښتنه
شيږدا غـــــــونه عشق راكـــړي پرسينه دي
دازخــــــمونه دمـــــرګي وكړه پوښتنه
ورنځـــــــورتــــه كه دوادديدن وركـــړي
زمـــــادواده پرهيزي وكـــــــړه پوښتنه
بيكاره غـــــلام دياريــــــــــم ورته ژاړم
نن دغــــــلام پربيكاري وكـــــړه پوښتنه
هيڅ حاجت زمـــــــــا په كاروخدمت نشته
زماژړايارخــــــوښوي وكـــــــړه پوښتنه
درقيب دلاسه ډ پرپـــــــــه زړه غــــــمجن يم
نن زمـــــا پرغمګيني وكـــــــړه پوښتنه
عشق جـــــهازشوګډ يې كړم په محبت كښي
ته مــــــهربان شه پرغرقي وكـــــړه پوښتنه
(ملاامير) پــــــه سپينه ږيره تل ژړاكــــــړي
راشه زمـــــــا پرغريبي وكـــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپــــــــه لاس زمــــــادلبرده
عـــــــاشقان پـــــــه قتلـوي دايي هنرده
چي په برخه يي خــــــــواري دسوزګدازشي
خـــــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه سـرده
هـــــــغه څوک چي وي ببغم ديارله فكــره
ســــــــړی نه ده پـــــــــه مثال دګاوخــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پــــه اوريې ســــوى پــه كلونو
چي وصـــــــال را بانــدي راغى نن اختر ده
غـــــلامي مي په اخـــــلاص د كامل وكړه
اوس ماذون شوم د كامـــــــل هسي نظر ده
وخــــادم ته د مــــــــخدوم فيض رسېږي
هيڅ شک نشته د رســــــــول د خولې خبر ده
عـــــاشقان (يې) وديدن ته هـــــــوسېږي
څني پاتــــــــه نام وننګ وســـيم وزر ده
صادقان د يار پـــــــه مينه هـــغه ځوک دي
چي پــــــــه لاس (يې) همېشه د عشق دفتر ده
عـــــامــــــلان د شريعت مي فايضين دي
پاک الله څني راضي هـــــــــــم پيغمبر ده
عـــــاشقان ترسرومــــــال ويار ته تېر دي
چي ليدلى يې جانـــــــان پــــه خپل بصر ده
ديارميني تور كـــــــودى كړم په جهان كښې
خاكساري مي جــــــــوړه كړې پر خپل سر ده
ګـــمنامي لــــــويه رتبه ده (ملا اميــره)[117]
اختلاط د زمــــــــاني د پرشـــــــور وشر ده

***

كه وصال د اشناى غـــــــواړې روځ د غه ده
بيا خه نه شي د مــــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راكب پــــــرخپل مركب يې
له مــــــــــركبه كه شيوه شوې توره شپه ده
په تياره كښې ځـــــوک رسېږي ومقصود ته ؟
لـــــوى مثال د ځ نيكي واخله لار بنكاره ده

---

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملا اميره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــــمبختان مي غــــــــافلان د يارله ذکره
لــــــــــغزيده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پــــــــرهـــــــمت د زاهـــــــدانو آفرين شه
نفس شيطان يې پــــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پيروي د پاک قـــــــرآن مـــــو په نصيب کړې
چي همېش زموږپه خـــــــوله ورد وظيفه ده
په نصيب مـــــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خـــوشحال کـړې وعده ده
له دې خپلې بــــــــــدبختۍ شخه په عذاب يم
ګيله نشته پرهـــــــــرچـــــــامي توره شپه ده
هــــــــرعـــــــاشق شيرين ګفتن شيرين زبانه
(ملاامير) مي درپاشي ډکـــــې[119] ســــــــينه ده

***

هغه خوک چي صاد قــــــــــان وي ستا په مينه
محبت بـــې[120] هــــمېشه پـــــــرخپل يار وينه
اول حـــــــــال د سالک دادئ اې درو يـــــــشه
چي پــــــــــه حب کي د خپل شيخ به فناه شينه
حقيقت د حب يې هلته ظـــــــاهــــــــــــــرېږي
چي د پاک رســــــــول په شـــــرعه عمل وينه
دويم حـــــــــــال د صادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پــــــــــه حب کښي فــــــناوينه
دريم حـــــــــال فنافی الله بـــــــــــولي طالبه
بې له ياره مــــــــاســـــــــــوا کل ترک وهينه

118 بې کي = به يې کړي
119 ډکي = ډکه يې
120 بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دې دروحبو خــــــوک وينه
هـــــــرچي لاردشــريعت يې وي پرې ايښې
رهـــــــبردده شيطان اورتــــي[121] شکـــوينه
که باوردې پـــــــه آيات و حـــــديث کېږي
ملحدې پـــــه طــــــريقت کښې ډېره وينه
هــــــغه څوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پـــــه سپين مـــــخ به آخرت لـره ورځينه
خــــــدايه عشق مې برابرپرشـــريعت کړې
چي مـــــــقام دمـــوحدۍ مې روزي شينه
(ملاامير) غـــــريب صادق کړې ستا په مينه
امان راکـــــــــــړې په توحيد کښې له لعينه

***

ستا دهجران په اورو سـوی ارامي غوا ړمـــه[122]
زړه مې زخمي دا ستاله لاســه دوايي غواړمه
دوامي وصل دجانـــــــان گنج نوري غواړمه
زه خوارمسکين يـم بې تسکين زه دلجويي غواړمه
ستادمحبت پــه درياب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(يم) تـرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کــــــونويم بېغم روښندلي غواړمه
له پخته گانـو مې حساب کړې گمنامي غواړمه
سيروسلـــوک راباندې تېرشومقبولي غواړمه
نفس وشيطان مې دښمنان ستامــهرباني غواړمه
زمــــــامشرب دنقشبند پيرمجددې غواړمه

121 اورتي = اورته يې
122 دې غزل ته پرسرکښلي دې: مناجات فقيرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســــــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تـــوسوختیم دروصلت رهنمايي غواړمه
عـمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعـــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنگیرزي[123] غـــلامي غواړمه

***

په خـــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمـــــــادزړه محبه گـــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــوم پـــــــردووچشمانو
ته يې نورزمـــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تـــرسبحانه راشه راشـــه[124]
(دا)ستانـــــورده وسیله زمـــاووصال ته
تـــــــه همېش پـــــرخپل رب گرانه راشه
مـــــحبت دیارافضل تـــــردوه جـــهانه
ته يې زمـــــــادزړه ارمـــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــرکل عالم يې
باطن نـــــــورظاهــــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هـــــــمیشه فــــــــخرپه تاکاندي
تـــــــه ســــــــرداريې دنبیانه راشه راشه
دېردي قـــــــدرهـــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــــــــل میره دخــــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســـــــتایم پاک رســـــــوله
زه (امیرمحمد) ســـــــتادغلامانه راشه راشه

123 زي = زه يې
124 دغه بیت دريږ خپي زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســــــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کـــــــومه وسالک ته یې ښیمه
مشتق لــه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پـــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـــــري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (یې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یو مي رحــــماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه ته وایي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجلي ویني پـــــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هــغه ته وایي چي پرشرع مستقیم وي
شـــــوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګـــران دئ دخطرځای یې دغه ده
سالــــم به ترتېرېږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتوکـــــــړم بیانونه
محتاج زه دوعــــــایم که پرمادخدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــــوه له طاعته غافلان دي
ودین ته یې شاکـــــړي په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانــــــــولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي سـوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایـــمان وهیڅ دي وېره خطرنشته

---

125 عشق پیچان یورازګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونيکۍ تــــه بدعمل دي دځان زيان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دا دنيا پاته
محصل دهــــرچا مرګ دئ ځني پاته يتيمان دي
سپين زړه دي توربږي ګنا هـــــونه دي ډېربږي
صيقل (يې) اسم ذات ده شـــريعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عــــــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملا اميره) نـــفس شيطان دي دښمنان دي

***

يوه درخته يې نهال کـــــــړه په قدرت کښــــي[126]
ځلور ښاخ (يې) ورپيدا کـــــــړه په زينت کښي
هر (يو) ښاخ له ګونا ګــــــــون مېوي څخه پرده
زاغــــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــــرګل مين ملامت نه دي
معطرېږي دل وجــــــــــــان په حقيقت کښي
چي بلبل غــــــــــوندي صادق په مينه نه شي
دا مشکل ده چي به ګـــــــډ شي په جنت کښي
ســـــــاکنان دهغي درختي هـــــغه ځوک دي
چي ترسروترمــــــــال تېرشي په محبت کښي
مــــــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبيب ده
چاياران يې ځلـــــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــــــاشقان دخداى دوستان دي
رب ورکړي خـــــــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافــــــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شـــــــــوله ورپېښنه په خلقت کښي
پــــــــه اول کښي مي ابيات مـــــــغلق ويلي

---

[126] دا غزل په اصل کي د(ښ) په رديف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخرېي معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېـــي
ربه ســــرومال قـــــربان زمــــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عــــــاشقان دیارجـــــفاپروفـــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنــــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصـــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفــــراق اوښکي مي بهېږي پرګریوان راځي
دادنیاکه هــــمګي ګل وګلــــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمــــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمـــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تــــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګــــــردان وپایدوان پـــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزیان راځي
دجنت تـــــرګلـــو زیاتي تـــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــړي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مـــــــــاژړوي
رقیبان پــــــه نصیحت مــــــاخندوي
زه حیران یــــــم چي ژړاکــــړم که خنداکړم
نه پـــــوهېږم چي یارزمــــــا څه خوښوي
دجــــــرس له حـــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــرخندازمــــــاژړایـــــارقبلوي
دادنیادژړاځــــــای چي ببغـــــم نه شي
ستاژړالــــــــره اجـــــرت یاردرکـــوي
داجـــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عــــــاقبت دصــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپــــــه روځ بـــه نیک وبدښکاره شي
داناېـــــــان مي نیک پـــــه بدنه بدلوي
آئینه دزړه صفاکـــــــړه له هـــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحـــــــمان ده رحم کوي

***

عــــــاشقان دي بیماران پـــــه زړه زخمي
ددیدن زکات غـــــــــواړي پـــه مسکیني
هیڅ حــــــاجت یې ددنیا په چـــــاره نه وي
نه پــــــــه کاریې وي جنت غـــلمان حوري
دخپل یاردیدن یې خـــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کـــــــړی ښـــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحیددباغ مي هـــــــرعـــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــه بل مـــــــرغــه لارنه لري
دګلانـــــــــوسیل بي بــــــــــهاره نشته
ددیداررروځ لـــــــــوی بـــــهارده کاملي
په نصیب دي ښه دیداربه لـــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

****

**

*

*

*

*

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کې د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چې څوپاڼې به یې لوېدلي وي (م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library